

SANTA MONTEFIORE

Onder de ombu-boom

I

IK HOEF MIJN OGEN MAAR TE SLUITEN EN IK ZIE DE UITGESTREKTE VLAKTE van de Argentijnse pampa weer voor me. Het is een uniek landschap. De brede horizon strekt zich kilometers ver uit en we zaten vaak in het topje van de ombu-boom naar de ondergaande zon te kijken die de vlakte in een zee van honing veranderde.

Als kind was ik me niet bewust van de politieke chaos om me heen. Het waren de turbulente jaren 1955-1973, de tijd waarin generaal Perón in ballingschap leefde en hoge officieren elkaar de macht toespeelden alsof het om een spelletje voetbal ging. Het waren de donkere dagen van guerrillaoorlog en terrorisme. De ranch waar ik opgroeide, Santa Catalina, vormde echter een vredige oase vergeleken bij de onderdrukking en rellen die in de hoofdstad plaatsvonden. Vanuit het topje van onze magische boom keken we liefdevol neer op een wereld waarin ouderwetse waarden en het traditionele gezinsleven centraal stonden. Een leven dat bestond uit paardrijden, polo en lui barbecuen in de stralende zon. In feite vormden de lijfwachten het enige teken dat wees op het gerommel aan onze grenzen.

Mijn grootvader, Dermot O'Dwyer, heeft nooit in de magie van de ombu-boom geloofd. Niet dat hij niet bijgelovig was – hij verstopte zijn drank elke nacht ergens anders om de kabouters om de tuin te leiden. Hij zag alleen niet in dat een boom krachten kon bezitten. 'Een boom is een boom,' placht hij met zijn Ierse tongval te zeggen, 'en niets anders.' Maar zijn wortels lagen dan ook niet in Argentinië. Net als zijn dochter – mijn moeder – bleef hij een buitenstaander die nooit helemaal kon aarden. Hij wilde bijvoorbeeld ook niet in ons familiegraf worden bijgezet. 'Ik kom voort uit de aarde en tot de aarde zal ik wederkeren,' was zijn geliefde uitspraak. Daarom werd hij samen met zijn fles drank op de pampa begraven. Ik denk dat hij de kabouters toch te slim af wilde zijn.

Ik kan niet aan Argentinië denken zonder dat het beeld van die

knoestige boom, wijs en alwetend als een orakel, zich aan mijn bewustzijn opdringt. Ik weet dat het onmogelijk is het verleden te doen herleven, maar in het web van zijn oude takken liggen al mijn herinneringen en hoop voor de toekomst besloten. De ombu is al die tijd hetzelfde gebleven, als een steen in het midden van een rivier, terwijl de wereld eromheen is veranderd.

Ik verliet Argentinië in de zomer van 1976. Ondanks alles wat er sindsdien is gebeurd, blijft mijn hart naar die weidse groene vlakte uitgaan. Santa Catalina, onze familieranch, of *campo* zoals ze in het Spaans zeggen, lag midden in de vlakte, in het uitgestrekte oostelijke deel van Argentinië dat de *pampa* wordt genoemd. Een gebied zo plat als een dubbeltje, zodat je naar alle kanten kilometers ver zicht hebt. Lange, rechte wegen doorsnijden het land, dat in de zomer dor en in de winter groen is. In mijn tijd waren het niet veel meer dan zandwegen.

De toegang tot onze ranch had veel weg van de toegangen tot de stadjes die je veel in spaghettiwesterns ziet. We hadden een groot uithangbord dat met de herfstwinden meezwaaide en waarop in grote zwarte letters ‘Santa Catalina’ was geschilderd. De oprit was lang en stoffig en werd omzoomd door grote esdoorns, die nog waren geplant door mijn overgrootvader, Hector Solanas. Tegen het eind van de negentiende eeuw bouwde hij zelf zijn huis, dat later het huis werd waarin ik opgroeide. Zoals de meeste koloniale huizen werd het rondom een patio opgetrokken en wit geschilderd en had het een plat dak. Tegen de twee hoeken aan de voorkant waren twee torens gebouwd; in de ene was de slaapkamer van mijn ouders, in de andere die van mijn broer Rafael. Als eerstgeborene kreeg hij de mooiste kamer!

Mijn grootvader, die ook Hector heette, om het voor iedereen nog ingewikkelder te maken, had vier kinderen: Miguel, Nico, Paco (mijn vader) en Alejandro, die zelf ook allemaal hun eigen huis bouwden toen ze trouwden. Ieder van hen kreeg ook weer vier of vijf kinderen, maar ik speelde meestal bij Miguel en Chiquita thuis, met twee van hun kinderen, Santi en Maria. Met hen kon ik het beste opschieten. Maar ook bij Nico en Valeria en Alejandro en Malena stond de deur altijd voor ons open en in feite waren we net zo vaak bij hen als thuis.

Op Santa Catalina werden de huizen slechts gescheiden door hoge bomen, voornamelijk dennen, eucalyptusbomen en populieren, die op gelijke afstand van elkaar waren geplant om de indruk van een park te wekken. Voor elk huis lag een terras van rode plavuizen waar

we vaak zaten en vanwaar we uitkeken over de uitgestrekte velden. Ik herinner me dat ik, toen ik voor het eerst in Engeland kwam, verrukt was over de huizen op het platteland, met hun keurig onderhouden tuinen en geknipte heggen. Mijn tante Chiquita was ook dol op Engelse tuinen en trachtte ze te evenaren, maar dat was op Santa Catalina verloren moeite: de bloemborders kwamen in het weidse landschap niet goed tot hun recht. Mijn moeder plantte in plaats daarvan bougainvilles en hortensia's, en hing overal potten met geraniums op.

Santa Catalina was omgeven door velden vol pony's. Mijn oom Alejandro fokte ze en verkocht ze over de hele wereld. We hadden ook een tennisbaan voor gezamenlijk gebruik en een groot zwembad dat door heesters en bomen werd afgeschermd. José ging over de *gauchos*, die voor de pony's zorgden en die in huizen op de ranch woonden, de zogenaamde *ranchos*. Hun vrouwen en dochters werkten als dienstmeisjes voor ons en kookten, poetsten en zorgden voor de kinderen. Ik verlangde altijd naar de lange zomervakantie, die van half december tot half maart duurde. Al die maanden bleven we dan op Santa Catalina. Mijn dierbaarste herinneringen zijn van die tijd...

Argentinië is een zeer katholiek land. Niemand hing echter zo fanatiek het katholieke geloof aan als mijn moeder, Anna Melody O'Dwyer. Grootvader O'Dwyer was op een verstandige manier gelovig, niet zoals mijn moeder, wier leven bepaald werd door haar behoefte de schijn te willen ophouden. Ze gebruikte het geloof zoals het haar uitkwam. Wij kinderen luisterden altijd met plezier naar hun gekibbel over de wil van God. Mama geloofde dat alles de wil van God was. Als ze neerslachtig was strafte God haar ergens voor en als ze gelukkig was dan was dat een beloning. Als ik iets had uitgespookt, wat nogal eens voorkwam, dan strafte God haar omdat ze mij niet goed opvoedde.

Volgens grootvader O'Dwyer schoof ze op die manier haar verantwoordelijkheid af. 'De Lieve Heer kan er niets aan doen dat jij vandaag toevallig een rotbui hebt. Het ligt aan de manier waarop jij tegen de wereld aankijkt, Anna Melody. Je hebt de neiging dingen te willen veranderen.'

Hij zei altijd dat gezondheid een geschenk van God was, maar dat geluk iets was waar je zelf voor moest zorgen. Volgens hem ging het om de manier waarop je tegen de dingen aankeek. Een glas wijn kon halfvol zijn of halfleeg, afhankelijk van de manier waarop je keek. Een positieve instelling, daar ging het om. Mama vond dat pure godslastering en werd altijd vuurrood als hij erover begon, hetgeen nogal eens voorkwam want hij plaagde haar graag.

‘Je mag me met die zoute haring om de oren slaan, Anna Melody, maar als je God er eens wat minder vaak bij haalde en erkende dat je zelf verantwoordelijk bent voor je humeur, dan zou je een stuk gelukkiger zijn.’

‘Dat je vergeven mag worden, pap,’ stamelde ze dan met wangen die even vuurrood kleurden als haar haren.

Mama had prachtig haar. Van die lange oranjerode lokken als de Venus van Botticelli. Jammer genoeg miste ze de serene, poëtische blik waarmee de Venus je vanaf het schilderij aankijkt. Mama keek óf geforceerd vriendelijk óf boos. Ze schijnt niet altijd zo te zijn geweest. Grootvader vertelde me dat ze vroeger in Glengarriff, het dorpje in Zuid-Ierland waar ze woonden, altijd blootsvoets rondzwierf als een wild dier met een storm in haar ogen. Hij zei dat haar blauwe ogen soms het grijs van een druilerige Ierse dag aannamen, wanneer de zon door de wolken heen probeert te breken. Dat vond ik zo poëtisch. Hij vertelde dat ze de gewoonte had zich in de heuvels terug te trekken.

‘In zo’n klein dorpje kon je nooit iets kwijtraken, laat staan een levendig kind als Anna Melody O’Dwyer. Maar een keer was ze al uren weg. We zochten haar overal en lieten haar naam door de heuvels galmen. Uiteindelijk vonden we haar onder een boom bij een beekje, waar ze met een stuk of twaalf jonge vosjes zat te spelen. Ze huilde omdat de welpjes hun moeder hadden verloren. Ze wist dat we haar aan het zoeken waren, maar ze had het niet over haar hart kunnen verkrijgen de vosjes in de steek te laten.’

Toen ik hem vroeg waarom ze zo veranderd was, zei hij dat het leven haar teleurgesteld had. ‘De storm is er nog, maar de zon is verdwenen.’ Ik vroeg me af waarom ze zo teleurgesteld was in het leven.

Mijn vader daarentegen was heel romantisch. Zijn ogen waren blauw als korenbloemen en zijn mondhoeken krulden zelfs als hij niet lachte. Hij was señor Paco en iedereen op de ranch respecteerde hem. Hij was lang, slank en had een flinke bos haar. Niet zoveel als zijn broer Miguel, die meer op een beer leek en zo’n donkere huid had dat hij *el Indio* (de indiaan) werd genoemd. Papa had de blanke huid van zijn moeder en was zo knap dat Soledad, ons dienstmeisje, vaak blozend het eten opdiende. Ze bekende me eens dat ze hem niet recht in de ogen kon kijken. Papa legde dat uit als een teken van onderdanigheid. Natuurlijk kon ik hem niet vertellen dat ze op hem viel, want dat zou ze me nooit vergeven hebben. Soledad had niet veel contact met mijn vader, want mijn moeder ging over de dienstmeisjes, maar er ontging haar niets.

Om Argentinië door de ogen van een vreemdeling te kunnen zien moet ik in gedachten teruggaan naar de tijd waarin ik nog klein was en met grootvader O'Dwyer in de *carro*, een door paarden getrokken koets, uit rijden ging en hij commentaar gaf op dingen die voor mij zo gewoon en vanzelfsprekend waren. Zoals de aard van de mensen. Argentinië was in de zestiende eeuw door de Spanjaarden veroverd en werd bestuurd door onderkoningen die de Spaanse kroon vertegenwoordigden. De twee dagen waarop de onafhankelijkheid op Spanje werd heroverd waren 25 mei en 9 juli 1816. Grootvader zei dat het typisch iets voor Argentijnen was om dat op twee dagen te vieren. 'Ze willen altijd alles grootser en beter aanpakken dan anderen,' bromde hij dan. Ik denk wel dat hij daarin gelijk had; de hoofdstraat in Buenos Aires, de Avenida 9 de Julio, is de breedste straat ter wereld. Ik weet nog dat wij kinderen daar erg trots op waren.

Eind negentiende eeuw emigreerden duizenden Europeanen, onder wie veel Spanjaarden en Noord-Italianen, als reactie op de agrarische revolutie naar Argentinië om de vruchtbare gronden van de pampa te ontginnen. Dat is ook de tijd waarin mijn voorouders arriveerden. Hector Solanas was het hoofd van de familie en een man die van aanpakken wist. Als hij er niet was geweest, dan hadden we waarschijnlijk nooit van ons leven een ombu-boom gezien.

Als ik in gedachten naar die geurige vlaktes terugkeer dan zijn het vooral de bruine, verweerde gezichten van de flamboyante *gauchos* die uit de mist van mijn herinneringen opdoemen. Dan slaak ik een zucht vanuit het diepst van mijn ziel, want de *gaucho* is hét romantische symbool van alles wat Argentijns is. In het verleden waren het wilde, ontembare *mestizo*, mensen van gemengd indiaans en Spaans bloed, outlaws die van de grote kudden koeien en paarden leefden die over de pampa's zwierven. Ze vingden de paarden, die ze gebruikten om de koeien samen te drijven. Vervolgens verkochten ze de huiden en talk tegen een goede prijs, in ruil voor *maté* en tabak. Dit gebeurde uiteraard voordat rundvlees een exportproduct werd. Nu is *maté* (spreek uit 'mateei') de traditionele kruidenthee die via een sierlijk zilveren 'rietje', de *bombilla*, uit een beschilderde kalebasfles wordt genipt. Het is behoorlijk verslavend, en volgens onze dienstmeisjes helpt het ook om overvullige kilo's kwijt te raken.

Het leven van een *gaucho* speelt zich af op de rug van een paard. Zijn rijkunsten zijn waarschijnlijk ongeëvenaard in de wereld. Op Santa Catalina vormden de *gauchos* een kleurig onderdeel van de omgeving. Hun kleding is opzichtig maar praktisch. Ze dragen *bombachas*, wijde broeken met knopen aan de enkels, die ze in leren laar-

zen stoppen. Om hun middel dragen ze een wollen sjerp – de *faja* – met daaroverheen een stijve leren gordel, die versierd is met zilveren munten. Deze *rastra*, zoals de gordel wordt genoemd, biedt steun aan de rug tijdens de lange dagen in het zadel. Traditiegetrouw dragen ze ook een *facón*, een mes waarmee ze doden, villen en eten en dat ze gebruiken ter zelfverdediging. Grootvader O'Dwyer grapte eens dat José, het hoofd van onze *gauchos*, beter in het circus had kunnen gaan. Mijn vader was daar woedend over, en dankbaar dat zijn schoonvader geen Spaans sprak.

De *gauchos* zijn al even trots als vaardig. Ze maken deel uit van de Argentijnse romantische cultuur en er zijn veel boeken, liedjes en gedichten over hen geschreven, zoals Martin Fierro's heldendicht 'El Gaucho', waarvan we op school grote delen uit ons hoofd moesten leren. Als mijn ouders buitenlands bezoek op Santa Catalina ontvingen, dan werden er soms fantastische demonstraties door de *gauchos* gegeven. Dan was er rodeo en werd er naast het africhten van paarden veel rondgegaloppeerd en met lasso's gezwaaid.

José leerde me polo spelen, wat in die dagen heel ongewoon was voor een meisje. De jongens vonden het verschrikkelijk, omdat ik beter speelde dan sommigen van hen, en zeker beter was dan een meisje hoorde te zijn.

Mijn vader was altijd erg trots op het feit dat de Argentijnen de beste polospelers van de wereld zijn, hoewel het spel oorspronkelijk uit India kwam en door de Britten naar Argentinië was gebracht. In de zomermaanden oktober en november ging mijn familie naar de belangrijke toernooien in Buenos Aires, die op de polovelden in het Palermo werden gehouden. Ik herinner me dat mijn broers en neven die wedstrijden aangrepen om meisjes te versieren, zoals dat in de stad tijdens de mis gebeurde, waar niemand oog voor de priester had omdat ze het te druk hadden met elkaar.

Op Santa Catalina werd echter het hele jaar door polo gespeeld. De *petiseros*, de stalknechten, traiden en zorgden voor de pony's en we hoefden de *puesto* maar te zeggen dat we wilden spelen of de pony's stonden opgezadeld en wel snuivend in de schaduw van de eucalyptusbomen te wachten totdat wij ze nodig hadden.

In die dagen, de jaren zestig, ging Argentinië niet alleen gebukt onder sociale onrust en onderdrukking, maar ook onder grote werkloosheid, inflatie en criminaliteit. Dat was wel eens anders geweest. In het begin van de twintigste eeuw was Argentinië door de export van vlees en tarwe een rijk land, waar ook mijn familie kans zag een for-

tuin op te bouwen. Het was een gouden tijdperk van economische en culturele bloei. Argentinië was het rijkste land in Zuid-Amerika.

Mijn grootvader, Hector Solanas, weet de latere ondergang aan de wrede dictatuur van president Juan Domingo Perón, die in 1955 na de interventie van het leger werd verbannen. De figuur Perón is zelfs nu nog een even heet hangijzer als in de tijd dat hij nog dictator was. Hij roept liefde óf haat op, maar nooit onverschilligheid.

Perón, die via het leger aan de macht kwam en in 1946 president werd, was een knappe, intelligente en charismatische man. Samen met zijn vrouw, de mooie maar meedogenloos ambitieuze Eva Duarte, vormde hij een indrukwekkend, charismatisch paar dat het beeld ontkrachtte dat je in Buenos Aires tot de 'oude' families moest behoren om 'iemand' te kunnen worden. Hij kwam uit een klein dorpje en zij was een onwettig kind dat op het platteland in armoede was opgegroeid – een moderne Assepoester.

Hector zei dat Peróns macht gebaseerd was op de loyaliteit van de arbeidersklasse, die hij zorgvuldig had gecultiveerd. Hij klaagde dat Perón en zijn vrouw Evita de arbeiders aanmoedigden om op giften te vertrouwen in plaats van te werken. Beroemd is de opdracht van Evita om duizend paar *alpargatas* (de schoen van de traditionele arbeidersklasse, te vergelijken met espadrilles) aan de armen te geven om vervolgens, in plaats van de rekening te betalen, de ongelukkige fabrikant te bedanken voor zijn genereuze gebaar.

Evita werd voor de arbeidersklasse een idool. Ze werd letterlijk aanbeden door de armen en onderdrukten. Mijn grootmoeder, Elena Solanas, vertelde ons eens een boeiend verhaal over de keer dat ze met haar nicht Susana naar de bioscoop ging. Evita's gezicht verscheen zoals altijd voor de film op het scherm en Susana fluisterde tegen mijn grootmoeder dat je duidelijk kon zien dat Evita haar haren had geblondeerd. Na de film werd Susana door een stel woedende vrouwen het damestoilet in gesleurd, waarna ze haar haren helemaal kort knipten. Zo ver ging de macht van Evita Perón; het dreef mensen tot waanzin.

Hoeveel macht en aanzien ze echter ook had, de elite bleef in haar een goedkope slet zien die zich via het bed omhoog had gewerkt en het aldus tot de rijkste en beroemdste vrouw ter wereld had gebracht. Maar dat was een minderheid. Toen ze in 1952 op drieëndertigjarige leeftijd stierf gingen twee miljoen mensen de straat op om haar begrafenis bij te wonen en dienden haar arbeiders een petitie bij de paus in met het verzoek haar heilig te verklaren. Haar lichaam werd door een Spaanse specialist, genaamd dr. Pedro Ara, voor de eeuwigheid

gebalsemd, en na op verschillende plaatsen ter wereld te zijn begraven om te voorkomen dat er een cultus zou ontstaan, in 1976 op het indrukwekkende kerkhof La Recoleta in Buenos Aires ter ruste gelegd, naast de door haar gehate elite.

Nadat Perón als banneling was gevlucht, wisselden de regimes elkaar talloze malen af na interventies van het leger. Indien de zittende regering niet beviel, grepen de militairen in. Mijn vader zei dat de politici er al uit gegooid werden voordat ze de kans kregen zich te bewijzen. De enige keer dat hij het leger gelijk gaf, was in 1976, toen generaal Videla de incompetentente Isabelita verving, Peróns tweede vrouw, die het presidentschap overnam toen Perón na een korte comeback in 1973 het jaar daarop stierf.

Toen ik mijn vader eens vroeg hoe het leger zo machtig had kunnen worden, zei hij dat het voor een deel kwam doordat Latijns-Amerika in de zestiende eeuw door het Spaanse leger was veroverd. ‘Vergelijk het leger maar eens met een stelletje gewapende pleinwachten op school,’ zei hij vroeger, en voor een kind was dat heel verhelderend. Ik bedoel, wie heeft er meer macht dan zij? Ik weet niet hoe mijn familie het klaarspeelde tijdens al die veranderingen, maar op de een of andere manier wisten ze altijd met alle politieke winden mee te waaien.

In die gevaarlijke tijd vormde ontvoering een reële bedreiging voor een familie als de onze. Op Santa Catalina wemelde het van de veiligheidsmensen. Maar voor ons kinderen maakten de mannen die ingehuurd werden om ons te beschermen gewoon deel uit van de ranch, zoals José en Pablo, en we stonden nooit bij hun aanwezigheid stil. Ze slenterden over de ranch met hun dikke buiken over hun kakkibroeken en hun grote snorren trillend in de hitte. Santi deed altijd na hoe ze liepen – één hand op het geweer terwijl de andere in hun kruis krabde of hun bezwete voorhoofd met een vuile *pañuelo* afveegde. Als ze niet zo dik waren geweest hadden ze er misschien bedreigend uitgezien, maar voor ons kinderen waren ze er om voor de gek te worden gehouden of om als onderdeel van ons spel te fungeren. Het was altijd een uitdaging ze te slim af te zijn.

Zelfs op weg naar school werden we door veiligheidsmensen begeleid. Grootvader Solanas had een poging tot ontvoering overleefd en sinds die tijd zorgde mijn vader ervoor dat wij in de stad door lijfwachten werden omringd. Als je het mij vraagt, zou mijn moeder maar al te graag gezien hebben dat ze grootvader O’Dwyer hadden ontvoerd in plaats van *abuelox* Solanas, maar ik betwijfel of ze dan losgeld hadden betaald. God beware overigens de ontvoerder die het

in zijn hoofd zou halen het op grootvader O'Dwyer te voorzien!

In de stad was het heel gewoon als je met lijfwachten naar school kwam. Ik flirtte in de theepauze altijd met hen. Ze hingen in de middaghitte bij de schoolhekken rond en hadden het bulderend van het lachen over wapens en meiden. Als er een ontvoering zou hebben plaatsgevonden, zouden zij de laatsten zijn geweest die het hadden gemerkt. Toch vonden ze het leuk om met me te kletsen. Maria, Santi's zus, die altijd de voorzichtigheid zelf was, stond dan angstvallig naar me te roepen en te wenken dat ik daar weg moest. Hoe zenuwachtiger zij werd, hoe schaamtelozer ik me ging gedragen. Een keer kwam mijn moeder me ophalen omdat Jacinto, onze chauffeur, ziek was geworden. Toen ze merkte dat de lijfwachten me allemaal bij naam kenden en groetten, viel ze zowat flauw. Toen Carlito Blanco ook nog knipoogde dacht ik dat ze van woede zou ontploffen, want haar gezicht werd zo rood als de tomaten van Antonio. Na dat voorval was er niets meer aan in de theepauze. Mama had met miss Sarah gesproken en ik mocht niet meer bij de schoolhekken rondhangen. Ze zei dat de lijfwachten 'gewoon volk' waren en dat ik niet met dat soort mensen moest praten. Toen ik oud genoeg was om het te begrijpen, vertelde grootvader O'Dwyer me verhalen die me deden inzien hoe belachelijk het was dat juist zij dat had gezegd.

Ik begreep de angst of de 'vuile oorlog' van de jaren zeventig niet, zoals de praktijk werd genoemd waarin het leger na de dood van Perón zijn tegenstanders uitschakelde. Dat werd me pas duidelijk toen ik jaren later terugkeerde en ontdekte dat de oorlog door de hekken van Santa Catalina was geglipt en een van ons had opgeëist. Ik was er niet bij toen de mensen die mij zo dierbaar zijn uit elkaar werden gerukt en vreemden ons huis binnenvielen.

Het leven is vreemd en onvoorspelbaar. Ik, Sofia Solanas Harrison, kijk terug op de avonturen en gebeurtenissen die achter mij liggen en besef hoe ver ik verwijderd ben van de ranch uit mijn jeugd. Het vlakke land van de *pampa* is vervangen door het golvende landschap van het Engelse platteland, maar ondanks zijn schoonheid verlang ik er nog altijd naar dat de heuvels voor mijn ogen opensplijten en de weidse Argentijnse pampa uit de weilanden oprijst. Dan pas ben ik thuis.

2

Santa Catalina, januari 1972

‘SOFIA, SOFIA! POR DIOS! WAAR HANGT DAT KIND UIT?’

Anna Melody Solanas O’Dwyer liep ongeduldig heen en weer over het terras, terwijl ze met een vermoeide en geïrriteerde blik de dorre vlakke afspeurde. Ze was een elegante verschijning in haar lange, witte zomerjurk en met haar vlamvend rode haren in een slordige paardenstaart bijeengebonden. Haar gestalte stak licht en luchtig af tegen de Argentijnse zonsondergang. De lange zomervakantie die van december tot maart duurde, had haar geduld danig op de proef gesteld. Sofia was net een wild dier, dat zomaar urenlang kon verdwijnen en zo brutaal en opstandig was dat Anna het moeilijk vond om met haar dochter om te gaan. Ze voelde zich emotioneel uitgeput, opgebrand. Ze verlangde naar het einde van de hete zomer, naar de herfst en naar de dag dat de school weer zou beginnen. In Buenos Aires stonden de kinderen tenminste onder toezicht van de lijfwachten, en op school was, godzijdank, de onderwijzer verantwoordelijk voor de ordehandhaving.

‘Jezusmarianogantoe, geef dat kind toch wat ruimte. Als je zo boven op haar blijft zitten, pakt ze op een dag haar biezen en verdwijnt ze voorgoed,’ gromde grootvader O’Dwyer, die met een snoeischaar in zijn hand over het terras slofte.

‘Wat ben je van plan, pap?’ vroeg ze achterdochtig, terwijl ze haar lichte ogen samenkneept en keek hoe hij naar het gras schuifelde.

‘Ik ga je oren eraf knippen, Anna Melody,’ zei hij lachend. Hij maakte een knippende beweging in haar richting.

‘Je hebt weer gedronken, pap.’

‘Van een goeie borrel is nog nooit iemand doodgegaan.’

‘We hebben Antonio toch voor de tuin, pap. Je hoeft helemaal niks te doen.’ Geërgerd schudde ze haar hoofd.

‘Je moeder was dol op tuinieren. Als zij die omgewaaide ridderspoor daar had gezien, had ze ze onmiddellijk opgebonden. Niemand hield zoveel van ridderspoor als je moeder.’

Dermot O'Dwyer was geboren en getogen in Glengarriff in Zuid-Ierland. Op een leeftijd dat hij nog maar amper in staat was in zijn onderhoud te voorzien, trouwde hij met zijn jeugdliefde, Emer Melody. Maar Dermot O'Dwyer wist precies wat hij wilde en niemand kon hem daarvan afbrengen. Tijdens hun verkering brachten ze veel tijd door in een kloosterruïne, onder aan de heuvels van Glengarriff, en daar vond ook hun huwelijk plaats. Van het dak van het klooster was niet veel meer over en door de spleten en gaten hadden de gretige vingers van de klimop zich een weg gekronkeld in een poging om dat wat nog niet was vernield alsnog op te eisen.

Op hun trouwdag regende het zo hard dat Emer Melody op kaplaarzen door het gangpad liep, terwijl ze haar witte zijden jurk tot haar knieën omhoog moest houden. Haar dikke zus Dorothy Melody liep achter haar en hield met trillende handen een paraplu boven de bruid. Emer en Dorothy hadden acht broers en zussen. Als de tweeling niet was gestorven voor hun eerste verjaardag, waren het er tien geweest. Pastoor O'Reilly, die zich onder een grote, zwarte paraplu tegen de regen beschermde, hield de bijeengekomen familie en vrienden voor dat de regen een teken van geluk was en dat God hun huwelijk zegende met het heilige hemelwater. Hij had gelijk. Dermot en Emer waren gelukkig met elkaar tot die sombere ochtend in februari in 1958, waarop zij van hem heenging. De herinnering aan haar witte, koude lichaam op de keukenvloer had hij uit zijn geheugen gewist. Liever dacht hij aan haar terug zoals ze tweeëndertig jaar eerder op hun huwelijksdag was geweest, met kamperfoelie in haar lange, rode haren, met haar ondeugende glimlach en haar kleine, lachende ogen, die fonkelden voor hem alleen. Na haar overlijden herinnerde alles in Glengarriff hem aan haar. Daarom pakte hij zijn schaarse bezittingen – een fotoalbum, haar naaimandje, de bijbel van zijn vader en een stapeltje oude brieven – en spendeerde hij zijn laatste spaargeld aan een enkele reis naar Argentinië. Tegen zijn dochter zei hij dat het slechts een korte vakantie zou zijn, maar toen de weken maanden werden, wist ook zij dat hij voorgoed zou blijven.

Anna Melody was vernoemd naar haar moeder, Emer Melody. Dermot hield zo van haar 'melodieuze' naam, dat hij hun baby eenvoudigweg Melody O'Dwyer had willen noemen, maar Emer vond de naam Melody meer een naam voor een kat en daarom werd het kind Anna gedoopt, naar haar grootmoeder. Na de geboorte van Anna was Emer ervan overtuigd dat het Gods wil was dat ze geen kinderen meer kreeg. Ze zei altijd dat Anna Melody zo mooi was dat God het niet nodig vond hun nog een kind te schenken dat in haar